

**Društvo za eksploataciju nemetalnih minerala
„NEMETALI“ a.d., Prijedor**

**Finansijski izvještaji za 2011. godinu
i Izvještaj nezavisnog revizora**

SADRŽAJ

	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZOR	1-2
IZJAVA RUKOVODSTVA	3
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	
Bilans uspjeha	4
Bilans stanja	5
Izveštaj o promjenama na kapitalu	6
Bilans tokova gotovine	7
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	8 – 26

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima i Upravnom odboru "Nemetali" a.d., Prijedor

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja Akcionarskog društva "Nemetali", Prijedor (u daljem tekstu Društvo), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2011. godine, odgovarajući bilans uspjeha i izvještaj o promjenama na kapitalu kao i izvještaj o novčanim tokovima za godinu završenu na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i drugih objašnjavajućih napomena.

Revizija finansijskih izvještaja Društva za 2010. godinu je obavljena u maju 2011. godine o kojoj je izraženo mišljenje bez rezerve.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed kriminalne radnje ili greške; izbor i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su primjenjive u datim okolnostima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da na osnovu obavljene revizije izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim izvještajima. Reviziju smo, obavili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije, Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske i Pravilnikom o reviziji finansijskih izvještaja u Republici Srpskoj. Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim principima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju prikupljanja revizijskih dokaza o iznosima i informacijama objelodanjanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim izvještajima, bilo da su u pitanju kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole relevantne za pripremanje i fer prezentaciju finansijskih izvještaja Društva, u cilju osmišljavanja najboljih mogućih revizorskih procedura koje su primjenjive u datim okolnostima, ali ne i za izražavanje mišljenja o efikasnosti internih kontrola Društva. Revizija, takođe, obuhvata ocjenu primjenjenih računovodstvenih politika i vrjednovanje značajnih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i opštu ocjenu prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su revizijski dokazi, koje smo prikupili, dovoljni i odgovarajući i da obezbijavaju solidnu osnovu za izražavanje našega mišljenja.

Osnove za mišljenje bez rezerve

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji, po svim materijalno značajnijim aspektima istinito i objektivno prikazuju finansijski položaj Akcionarskog društva Nemetali, Prijedor na dan 31. decembra 2011. godine kao i rezultate njegovog poslovanja, promjene na kapitalu i novčane tokove za navedenu godinu, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske i ostalim relevantnim propisima Republike Srpske, kao i računovodstvenim politikama objelodanjenim u napomenama 2. i 3. uz finansijske izvještaje.

(nastavlja se)

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA
Akcionarima i Upravnom odboru "Nemetala" a.d., Prijedor (nastavak)

Osnove za mišljenje bez rezerve (nastavak)

Ne izražavajući rezervu u odnosu na dato mišljenje, skrećemo pažnju na slijedeće:

- /i/ Napomenu 3.9 uz finansijske izvještaje u kojoj je objelodanjeno da se prema MRS 19 „Naknade zaposlenima“, zahtjeva obračun i ukalkulisavanje sadašnje vrijednosti akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine i jubilarne nagrade. Društvo ne vrši ovaj obračun kako bi se izbjegli troškovi plaćanja aktuarskih stručnjaka za obračun ovakvog usklađivanja sa MRS 19 koji bi bili mnogo veći od efekata koji bi se tim obračunom postigli.
- /ii/ Napomenu 7. uz finansijske izvještaje u kojoj je objelodanjeno da je zemljište po Diobnom bilansu sa Rudnicima Ljubija pripalo Društvu ali je ovo pravo duže vrijeme osporavano od Strane Rudnika Ljubija. Na osnovu Rješenja Osnovnog suda u Prijedoru broj DN-690/05-P od 26. avgusta 2005. godine Društvo je izvršilo uknjižbu svojinskih prava nad zemljištem na što je od strane Rudnika Ljubija uložena žalba Osnovnom sudu u Prijedoru. Evidencija zemljišta je vanbilansna sa izuzetkom dijela zemljišta koje nije bilo predmet diobnog bilansa.
- /iii/ Napomene 14. do 17. uz finansijske izvještaje u kojima je objelodanjeno da kratkoročne obaveze Društva na dan 31. decembra 2011. godine iznose ukupno 959,708 KM i veće su od obrtne imovine za 521,712 KM. Na osnovu navedenog Društvo bi moglo u narednom izvještajnom periodu biti suočeno sa nelikvidnosti, odnosno sa situacijom da ne bude u mogućnosti da izmiruje svoje kratkoročne obaveze prema dobavljačima i povjeriocima u trenutku dospijeca.

Banja Luka, 27. maj 2012. godine

IZJAVA RUKOVODSTVA

Ova izjava se daje u vezi sa revizijom finansijskih izvještaja Društva za godinu koja se završila 31. decembra 2011. godine, za svrhe izražavanja mišljenja o tome da li finansijski izvještaji pružaju istinitu i objektivnu sliku finansijskog položaja Društva na dan 31. decembra 2011. godine i rezultata poslovanja i novčanih tokova za godinu koja se završila na taj dan u skladu sa računovodstvenim propisima u Republici Srpskoj.

Računovodstvena regulativa Republike Srpske propisuje odgovornost Rukovodstva pravnih lica da finansijske izvještaje priprema na način koji obezbjeđuje istinito i objektivno prikazivanje svih poslovnih transakcija obavljenih u toku obračunskog perioda, kao i rezultata poslovanja na kraju obračunskog perioda. Rukovodstvo Društva je odgovorno za uspostavljanje sistema računovodstvene evidencije kojom se, sa razumnom preciznošću obezbjeđuje objelodanjivanje finansijske pozicije Društva i rezultata poslovanja. Takođe, računovodstveni sistem treba da garantuje da su finansijski izvještaji sastavljeni i prezentirani u skladu sa računovodstvenim propisima u Republici Srpskoj.

Rukovodstvo, takođe, ima opštu odgovornost u slučaju preduzimanja akcija u cilju zaštite imovine Društva i spriječavanja i razotkrivanja pronevjera i drugih neregularnosti.

Prihvatao našu odgovornost za istinit i objektivan prikaz finansijskih izvještaja.

Potpisano u ime Akcionarskog društva "Nemetali", Prijedor

Ružičić Aleksandar
Direktor

IZJAVA RUKOVODSTVA

Ova izjava se daje u vezi sa revizijom finansijskih izvještaja Društva za godinu koja se završila 31. decembra 2011. godine, za svrhe izražavanja mišljenja o tome da li finansijski izvještaji pružaju istinitu i objektivnu sliku finansijskog položaja Društva na dan 31. decembra 2011. godine i rezultata poslovanja i novčanih tokova za godinu koja se završila na taj dan u skladu sa računovodstvenim propisima u Republici Srpskoj.

Računovodstvena regulativa Republike Srpske propisuje odgovornost Rukovodstva pravnih lica da finansijske izvještaje priprema na način koji obezbjeđuje istinito i objektivno prikazivanje svih poslovnih transakcija obavljenih u toku obračunskog perioda, kao i rezultata poslovanja na kraju obračunskog perioda. Rukovodstvo Društva je odgovorno za uspostavljanje sistema računovodstvene evidencije kojom se, sa razumnom preciznošću obezbjeđuje objelodanjivanje finansijske pozicije Društva i rezultata poslovanja. Takođe, računovodstveni sistem treba da garantuje da su finansijski izvještaji sastavljeni i prezentirani u skladu sa računovodstvenim propisima u Republici Srpskoj.

Rukovodstvo, takođe, ima opštu odgovornost u slučaju preduzimanja akcija u cilju zaštite imovine Društva i spriječavanja i razotkrivanja pronevjera i drugih neregularnosti.

Prihvatamo našu odgovornost za istinit i objektivan prikaz finansijskih izvještaja.

Potpisano u ime Akcionarskog društva "Nemetali", Prijedor

Ružičić Aleksandar
Direktor

BILANS USPJEHA
za 2011. i 2010. godinu
(U konvertibilnim markama)

	<u>Napomena</u>	<u>2011.</u>	<u>2010.</u>
POSLOVNI PRIHODI			
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu	4	71,252	14,641
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na stranom tržištu	4	373,406	435,265
Povećanja vrijednosti zaliha učinaka (neto)	4	37,056	(81,955)
Ostali poslovni prihodi		220	215
		<u>481,934</u>	<u>368,166</u>
POSLOVNI RASHODI			
Troškovi materijala, goriva i energije	6	(59,128)	(44,222)
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	6	(164,979)	(103,950)
Troškovi proizvodnih usluga	6	(43,335)	(26,009)
Troškovi amortizacije i rezervisanja	6	(160,963)	(81,661)
Ostali rashodi	6	(49,306)	(52,959)
		<u>(477,711)</u>	<u>(308,806)</u>
POSLOVNI DOBITAK (GUBITAK)		<u>4,223</u>	<u>59,365</u>
Finskansijski prihodi	4	21	65
Finskansijski rashodi	6	(3,348)	(30,385)
Pozitivne kursne razlike		-	-
Negativne kursne razlike		-	-
FINANSIJSKI DOBITAK (GUBITAK)		<u>(3,327)</u>	<u>(30,320)</u>
DOBIT (GUBITAK) PRE OPOREZIVANJA		<u>896</u>	<u>29,045</u>
Porezi i doprinosi iz rezultata	17	(72)	(2,538)
NETO DOBIT (GUBITAK) TEKUĆE GODINE		824	26,507
Ostali dobiti u periodu	4	48,666	-
Porez na dobitak koji se odnosi na ostale dobitke		-	(1,995)
Ostali gubici u periodu	6	(25,632)	(10,003)
UKUPNA DOBIT(GUBITAK)		<u>23,858</u>	<u>14,509</u>
UKUPAN POREZ NA DOBITAK		<u>(72)</u>	<u>(2,538)</u>

Napomene na stranama 8 do 26 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.
 Mišljenje revizora – strana 1 do 2

Potpisano u ime "NEMETALI" a.d., Prijedor
 Ružičić Aleksandar
 Direktor

BILANS STANJA
na dan 31. decembra 2011. i 2010. godine
(U konvertibilnim markama)

	Napomen a	2011.	2010.
AKTIVA			
STALNA IMOVINA			
Osnovna sredstva	7	1,218,528	1,290,610
Ulaganja u razvoj	8	41,490	48,703
Odložena poreska sredstva	13	-	7,980
Ukupna trajna sredstva		1,260,018	1,347,293
OBRтна IMOVINA			
Zalihe materijala	9	15,996	1,813
Zalihe gotovih proizvoda	9	175,117	138,060
Potraživanja za date avanse dobavljačima	10	-	2,678
Potraživanja po osnovu prodaje –povezana pravna lica	10	40,101	16,904
Potraživanja po osnovu prodaje –ostala	10	119,803	142,364
Druga kratkoročna potraživanja	11	21,977	21,977
Kratkoročni finansijski plasmani	11	-	27,346
Ostala tekuća potraživanja i AVR	11	591	8,369
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	12	64,410	35,713
Ukupna tekuća sredstva		437,995	385,224
UKUPNA AKTIVA		1,698,013	1,742,517
PASIVA			
KAPITAL I REZERVE			
Osnovni kapital	13	803,927	803,927
Neraspoređeni dobitak tekuće godine		23,858	14,509
Gubitak tekuće godine		-	-
Gubitak ranijih godina		(171,150)	(177,679)
Ukupan kapital		656,635	640,757
DUGOROČNA REZERVISANJA I OBAVEZE			
Dugoročna rezervisanja	19	81,670	-
Dugoročni krediti		-	15,431
Kratkoročni krediti		-	12,940
Dio dugoročnih baveza koje dospijevaju do godine dana		-	61,830
Obaveze prema dobavljačima	14	34,589	48,011
Obaveze prema dobavljačima – povezanim licima	14	88,041	88,041
Ostale kratkoročne finansijske obaveze	16	585,264	605,265
Obaveze za primljene avanse	15	131,998	131,998
Ostale tekuće obaveze i pasivna vremenska razgraničenja	17	119,816	138,244
Ukupne tekuće obaveze		1,041,378	1,101,760
UKUPNA PASIVA		1,698,013	1,742,517

Napomene na stranama 8 do 26 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.
 Mišljenje revizora – strana 1 do 2

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU
za 2011. godinu
(U konvertibilnim markama)

Opis	Osnovni kapital	Zakonske i druge rezerve	Neraspoređena dobit	Ukupno
Stanje 1. januara 2011. g.	803,927	-	(163,170)	640,757
Nerealizovani (gubici) dobiti	-	-	-	-
Neto dobiti (gubici) priznati direktno u kapitalu	-	-	(7,980)	(7,980)
Objavljene dividende	-	-	-	-
Ostali osnovni kapital	-	-	-	-
Dobit iz poslovanja u 2011. g.	-	-	23,858	23,858
Stanje 31. decembra 2010. g.	803,927	-	(147,292)	653,635

Napomene na stranama 8 do 26 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.
 Mišljenje revizora – strana 1 do 2

BILANS TOKOVA GOTOVINE
za 2011. i 2010. godinu
(U konvertibilnim markama)

	<u>2011.</u>	<u>2010.</u>
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi gotovine:		
- od prodaje i primljeni avansi	443,179	441,132
- ostali prilivi iz redovnog poslovanja	-	20,533
 Odlivi gotovine:		
- za nabavke materijala i druge troškove poslovanja i dati avansi	(175,379)	(123,111)
- za bruto zarade, naknade zarada	(97,601)	(126,754)
- po osnovu kamata	(893)	-
- po osnovu poreza na dobit	(2,538)	-
- po osnovu ostalih poslovnih aktivnosti	(84,493)	(11,004)
<i>Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti</i>	<u>82,275</u>	<u>200,276</u>
 Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja		
Prilivi gotovine:		
- po osnovu kratkoročnih finansijskih plasmana	-	30,000
 Odlivi gotovine:		
- po osnovu kratkoročnih finansijskih plasmana	-	(30,000)
<i>Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja</i>	<u>-</u>	<u>-</u>
 Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja		
Prilivi gotovine:		
- po osnovu kratkoročnih kredita	17,940	-
- po osnovu ostalih kratkoročnih obaveza	-	33,464
 Odlivi gotovine:		
- po osnovu lizinga	(18,124)	(34,805)
- po osnovu kratkoročnih kredita	(17,940)	(87,060)
- po osnovu ostalih kratkoročnih obaveza	(35,454)	(98,448)
<i>Neto (odliv) priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja</i>	<u>(53,578)</u>	<u>(186,849)</u>
 Neto (odliv) priliv gotovine	28,697	13,947
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na dan 1. januara	<u>35,713</u>	<u>21,766</u>
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na dan 31. decembra (Napomena 16)	<u>64,410</u>	<u>35,713</u>

Napomene na stranama 8 do 26 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.
 Mišljenje revizora – strana 1 do 2

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2011. i 2010. godine

1. OSNIVANJE I DJELATNOST

(a) Osnivanje

Društvo za eksploataciju nemetalnih minerala „NEMETALI“ a.d., Prijedor, je svoju aktivnost započelo još 1965. godine. Bilo je registrovano kao Zavisno državno preduzeće, od 09. decembra 1997. godine po rjesenju br. 1-3371-00, i poslovalo u sastavu Rudnika Ljubija, a nakon Odluke o organizovanju br. 1-6/01 od 15. avgusta 2001. godine, odnosno na osnovu diobnog bilansa, preregistrovano je kao akcionarsko društvo i upisano u registar Osnovnog suda u Banjoj Luci br. 1-3311-00.

Nakon sprovedenog postupka privatizacije, Direkcija za privatizaciju Republike Srpske je 03. decembra 2001. godine putem licitacije izvršila prodaju 30% ukupne vrijednosti državnog kapitala Društva a kupac je bio Andrej Gartner iz Teslića. Registracija ove promjene je izvršena 08. novembra 2002. godine u sudskom registru broj 1-3371-00 Vlasnička struktura je promjenjena 2005. godine kada je Adam Vitarigov, jedan od vlasnika objavio javnu ponudu za preuzimanje akcija Društva. Nakon izvršenog preuzimanja, Adam Vitarigov je stekao udio od 62.1825% u akcijskom kapitalu Društva sa pravom od 893,198 glasova. Ovo preuzimanje je prijavljeno Centralnom registru HOV Republike Srpske, gdje je u knjizi akcionara provedena promjena vlasniške strukture.

Radi pokrića gubitka za 2004. godinu Društvo je 30. septembra .2005. godine donijelo Odluku o smanjenju osnovnog kapitala. Na osnovu Rješenja Komisije za HOV Republike Srpske broj. 01-UP-031-830/06 od 16.03.2006. godine osnovni kapital Društva je smanjen sa 1,436,413 KM na 803,927 KM. Ovo smanjenje je 28. aprila 2006. godine uknjiženo u sudski registar br. 1-3371-000 Rješenjem broj 071-0-REG-06-000840.

Po Rješenju Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci broj 057-0-Reg-11-001728 u registar ovog suda je 12. septembra 2011. godine izvršen upis usklađivanja djelatnosti sa uredbom o klasifikaciji djelatnosti Republike Srpske (Sl. Glasnik Republike Srpske“ broj 119/2010), a na osnovu člana 22. Zakona o klasifikaciji djelatnosti i registru poslovnih subjekata po djelatnostima u Republici Srpskoj (Sl. Glasnik Republike Srpske“ broj 74/2010).

Društvo je zapošljavalo 7 radnika na dan 31.decembra 2011. godine (31. decembra 2010. godine, 7 radnika).

(b) Djelatnost

Osnovna djelatnost Društva, prema Obavještenju o razvrstavanju jedinice razvrstavanja po djelatnostima broj: 178 od 16.11.2011. godine, je upisana pod šifrom 08.12 – eksploatacija nemetalnih minerala, tj. sirove gline.

2. OSNOVE ZA PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1. Izjava o usklađenosti

Društvo vodi evidenciju i sastavlja finansijske izveštaje u skladu sa važećim Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske (Službeni glasnik RS 36/09) i ostalom primenljivom zakonskom regulativom u Republici Srpskoj.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji pravna lica i preduzetnici u Republici Srpskoj sastavljaju i prezentuju finansijske izveštaje u skladu sa zakonskom, profesionalnom i internom regulativom, pri čemu se pod profesionalnom regulativom podrazumevaju primenljivi Međunarodni računovodstveni standardi („MRS“), Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja („MSFI“) i tumačenja koja su sastavni dio standarda, odnosno tekst MRS i MSFI, koji je u primjeni, ne uključuje osnove za zaključivanje, ilustrujuće primere, smernice, komentare, suprotna mišljenja, razrađene primere i drugi dopunski materijal.

Finansijski izvještaji Društva su iskazani u Konvertibilnim markama (KM) koja je zvanična valuta u kojoj se podnose finansijski izveštaji u Republici Srpskoj. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u Konvertibilnim markama (KM).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2011. i 2010. godine

2.2. Uporedni podaci

Uporedne podatke predstavljaju finansijski izvještaji za 2010. godinu, koji su bili predmet revizije i za koje je izdato Mišljenje bez rezerve.

2.3. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza kao i

objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza kao i prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda i na dan sastavljanja finansijskih izvještaja. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na prethodnom iskustvu, kao i različitim informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a koje djeluju realno i razumno u datim okolnostima. Na bazi ovih informacija se formira pretpostavka o vrijednosti sredstava i obaveza, koju nije moguće neposredno potvrditi na bazi drugih informacija. Stvarna vrijednost sredstava i obaveza može da odstupa od vrijednosti koja je procjenjena na ovaj način na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja.

Procjene, kao i pretpostavke na osnovu kojih su procjene izvršene, su predmet redovnih provjera. Revidirane računovodstvene procjene se prikazuju za period u kojem su revidirane, u slučaju da procjena ima uticaj samo na dati period, ili za period u kojem su revidirane i za buduće periode, u slučaju da revidiranje utiče na tekući i na buduće periode.

Informacije o oblastima kod kojih je stepen procjene najveći i koje mogu imati najznačajniji efekat na iznose priznate u finansijskim izvještajima Društva, date su u okviru slijedećih osnova:

- Napomena 3.3 – Obezvrijeđenje potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja,
- Napomena 3.6 – Koristan vijek trajanja nekretnina, postrojenja i opreme,
- Napomena 3.9 - Penzije i ostale naknade zaposlenima

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Računovodstvene politike date u nastavku Društvo konzistentno primjenjuje u svim periodima prezentiranim u ovim statutarim finansijskim izvještajima.

3.1 Načelo stalnosti poslovanja (“going concern“)

Finansijski izvještaji su pripremljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja (“going concern” konceptom), koji podrazumeva da će Društvo nastaviti da posluje u doglednoj budućnosti.

3.2 Preračunavanje sredstava i obaveza u stranim sredstvima plaćanja

Poslovne promjene u stranoj valuti su preračunate u Konvertibilne marke (KM) po srednjem kursu valute utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene.

Monetarne pozicije iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunate su u Konvertibilne marke (KM) prema srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan bilansa. Nemonetarne pozicije preračunate su u Konvertibilne marke (KM) prema srednjem kursu valute koji je važio na dan poslovne promjene.

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale po osnovu izvršenih plaćanja i naplata u stranim sredstvima plaćanja u toku godine kao i kursne razlike nastale prilikom prevođenja sredstava i obaveza iskazanih u stranoj valuti na dan bilansa iskazane su u bilansu uspjeha Društva, kao prihodi/rashodi po osnovu kursnih razlika u okviru pozicije finansijskih prihoda/rashoda.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2011. i 2010. godine

3.2 Preračunavanje sredstava i obaveza u stranim sredstvima plaćanja (nastavak)

Potraživanja u koje je ugrađena valutna klauzula preračunata su u Konvertibilne marke (KM) po srednjem kursu valute koji je važio na dan bilansa. Pozitivni i negativni efekti nastali po ovom osnovu iskazani su u bilansu uspjeha Društva, kao prihodi/rashodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika u okviru kategorije ostalih prihoda/rashoda.

Zvanični srednji kursevi značajnijih stranih valuta su:

	Konvertibilnih maraka	
	2011.	2010.
EUR	1.95583	1.95583
YUD	45.190489	40.841381
Američki dolar	1.38731	1.49560

3.3 Finansijski instrumenti

Klasifikacija

Društvo klasifikuje svoja finansijska sredstva u slijedeće kategorije: finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha, krediti i potraživanja, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i sredstva koja se drže do roka dospijeca. Klasifikacija zavisi od svrhe za koju su finansijska sredstva pribavljena. Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja.

Finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha

Finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha su finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja. Finansijsko sredstvo se klasifikuje u ovu kategoriju ukoliko je pribavljeno prvenstveno radi prodaje u kratkom roku. Derivati se takođe klasifikuju kao sredstva koja se drže radi trgovanja, osim ako su određeni kao instrument zaštite od rizika. Sredstva u ovoj kategoriji su klasifikovana kao tekuća sredstva. Na dan 31. decembar 2011. godine Društvo nema finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjene u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha.

Kredit i potraživanja

Kredit i potraživanja predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja, koja se ne kotiraju ni na jednom aktivnom tržištu. Uključuju se u tekuća sredstva, osim ukoliko su im rokovi dospijeca duži od 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja. U tom slučaju se klasifikuju kao dugoročna sredstva.

Potraživanja se sastoje od potraživanja od kupaca u zemlji i inostranstvu i ostalih potraživanja.

Potraživanja od kupaca su iskazana po faktornoj vrijednosti umanjenoj za odobrene popuste, kao i za ispravku vrijednosti koja je zasnovana na procjeni naplativosti pojedinačnog potraživanja. Ispravka vrijednosti se formira za ona potraživanja za koje postoji objektivan dokaz da su obezvrjeđena, odnosno za koja rukovodstvo Društva procjenjuje da se ne mogu naplatiti u punom iznosu, i ista se evidentira kao rashod u bilansu uspjeha perioda kada je procjena izvršena.

Kratkoročni finansijski plasmani se sastoje od pozajmica odobrenih pravnim licima i drugi plasmani. Društvo nema potraživanja po osnovu kratkoročnih finansijskih plasmana.

Dugoročni krediti se inicijalno priznaju po nabavnoj vrijednosti, odnosno u visini datih sredstava. Na dan bilansa stanja krediti su iskazani po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem ugovorene kamatne stope.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2011. i 2010. godine

Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U bilansu tokova gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumevaju gotovina u blagajni i sredstva na računima kod banaka.

Finansijska sredstva koja se drže do dospelja

Finansijska sredstva koja se drže do dospelja su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja i fiksnim rokovima dospelja, koja rukovodstvo ima namjeru i mogućnost da drži do

dospelja. U slučaju da Društvo odluči da proda značajan dio finansijskih sredstava koja se drže do dospelja, cijela kategorija će biti reklasifikovana kao raspoloživa za prodaju. Finansijska sredstva koja se drže do dospelja klasifikuju se kao dugoročna sredstva, osim ako su rokovi dospelja kraći od 12 mjeseci od datuma bilansa stanja, kada se klasifikuju kao kratkoročna sredstva. Na dan 31. decembar 2011. godine Društvo nema finansijska sredstva koja se drže do dospelja.

Priznavanje finansijskih sredstava

Kupovina ili prodaja finansijskog sredstva se evidentira korišćenjem računovodstvenog obuhvatanja na datum saldiranja transakcije.

Vrijednovanje finansijskih sredstava

Finansijski instrumenti inicijalno se vrijednuju po tržišnoj vrijednosti koja uključuje transakcione troškove kod svih finansijskih sredstava ili obaveza osim onih koja se vrijednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Finansijska sredstva koja se vode po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha inicijalno se priznaju po fer vrijednosti, a transakcioni troškovi terete troškove poslovanja u bilansu uspjeha.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha se nakon inicijalnog priznavanja, iskazuju po fer vrijednosti.

Kredit i potraživanja, kao i finansijska sredstva koje se drže do dospelja, vrijednuju se po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope.

Prestanak priznavanja finansijskih sredstava

Društvo vrši isknjiženje finansijskog sredstva kada prava na priliv gotovine po osnovu tog sredstva isteknu ili kada ta prava prenesu na drugoga. Svako pravo po prenijetoj finansijskoj aktivi, kreirano ili zadržano od strane Društva, priznaje se kao posebno sredstvo ili obaveza.

Vrijednovanje po fer vrijednosti

Fer vrijednost finansijskih instrumenata je iznos za koji sredstvo može biti razmjenjeno, ili obaveza izmirena, između obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Fer vrijednost se određuje primjenom dostupnih tržišnih informacija na dan izvještavanja i ostalih modela vrijednovanja koje Društvo koristi.

Fer vrijednost pojedinih finansijskih instrumenata iskazanih po nominalnoj vrijednosti je približno jednaka njihovoj knjigovodstvenoj vrijednosti. Ovi instrumenti obuhvataju gotovinu, kao i potraživanja i obaveze koje nemaju ugovoreno dospelje, ni ugovorenu fiksnu kamatnu stopu.

Ostala potraživanja i obaveze se svode na sadašnju vrijednost diskontovanjem budućih novčanih tokova uz korišćenje tekućih kamatnih stopa. Rukovodstvo je mišljenja da uslijed prirode poslovanja

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2011. i 2010. godine

Vrijednovanje po fer vrijednosti (nastavak)

Društva i njegovih opštih politika, nema značajnih razlika između knjigovodstvene i fer vrijednosti finansijskih sredstava i obaveza.

Obezvrijeđenje finansijskih sredstava

Društvo obračunava obezvrijeđenje sumnjivih potraživanja na osnovu procjenjenih gubitaka koji nastaju, jer kupci nisu u mogućnosti da izvrše tražena plaćanja. U procjeni odgovarajućeg iznosa gubitka od obezvređivanja za sumnjiva potraživanja, Društvo se oslanja na starost potraživanja, ranije iskustvo sa otpisom, bonitet kupaca i promjene u uslovima plaćanja.

Obezvrijeđenje finansijskih sredstava(nastavak)

Ovo zahtijeva procjene vezane za buduće ponašanje kupaca i time izazvane buduće naplate u gotovini. Stvarni nivo potraživanja koja su naplaćena

može da se razlikuje od procjenjenih nivoa naplate, što može pozitivno ili negativno da se odrazi na rezultate poslovanja.

Odluku o indirektnom otpisu, odnosno ispravci vrijednosti potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrijednosti donosi *rukovodstvo* Društva.

Direktan otpis potraživanja od kupaca se vrši pod uslovom da su potraživanja prethodno bila uključena u prihode Društva, da je potraživanje u knjigama Društva otpisano kao nenaplativo i da Društvo nije moglo da naplati potraživanje sudskim putem. Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca donosi *direktor Društva*.

Finansijske obaveze

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju u visini nabavne vrijednosti koja predstavlja pošteni vrijednost primljene nadoknade. Nakon inicijalnog priznavanja, finansijske obaveze se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope, osim finansijskih obaveza po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Amortizovana vrijednost finansijske obaveze je iznos po kome se obaveze inicijalno vrijednuju, umanjen za otplate glavnice, a uvećan ili umanjen za akumuliranu amortizaciju korišćenjem metoda efektivne kamatne stope.

Finansijske obaveze uključuju obaveze po osnovu kredita odobrenih od banaka u zemlji. Obaveza je tekuća ukoliko se očekuje da bude izmirena u redovnom toku poslovnog ciklusa Društva odnosno koja dospijeva u periodu do 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja. Sve ostale obaveze se klasifikuju kao dugoročne.

Primljeni krediti sa ugovorenom valutnom klauzulom se obračunavaju u konvertibilnim markama u protivvrijednosti deviznog iznosa neotplaćenog dijela kredita. Prihodi i rashodi nastali po osnovu primjene valutne klauzule evidentiraju se u okviru bilansa uspjeha kao finansijski prihodi, odnosno finansijski rashodi, odnosno kao ostali prihodi i rashodi za efekte revalorizacije primjenom stope rasta cijena na malo.

Društvo vrši isknjiženje obaveze kada je obaveza izmirena, ukinuta ili kada je prenijeta na drugoga.

Obaveze iz poslovanja

Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze iz poslovanja se vrijednuju po nominalnoj vrijednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2011. i 2010. godine

3.4 Prihodi

Prihodi od prodaje i pružanja usluga

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju u momentu kada se značajni rizici i koristi koji proizilaze iz vlasništva nad proizvodima i robom prenesu na kupca. Prihodi od prodaje proizvoda i robe su iskazani po fakturnoj vrijednosti umanjenoj za odobrene popuste i porez na dodatu vrijednost.

Prihodi od pružanja usluga se priznaju u obračunskom periodu u kome je usluga pružena i iskazuju po fakturnoj vrijednosti umanjenoj za odobrene popuste i porez na dodatu vrijednost.

Prihodi od aktiviranja učinaka

U okviru prihoda od aktiviranja učinaka i robe, iskazuju se prihodi po osnovu upotrebe robe, proizvoda i usluga za nematerijalna ulaganja, za osnovna sredstva, za materijal, i za sopstveni transport nabavke materijala i robe.

Finansijski prihodi

Finansijski prihodi obuhvataju prihode od kamata, kursnih razlika, i ostali finansijski prihodi, ostvareni iz odnosa sa ostalim pravnim licima.

Prihodi od kamata se, u skladu sa načelom uzročnosti, priznaju u bilansu uspjeha perioda na koji se odnose.

Ostali prihodi

U okviru ostalih prihoda iskazuju su dobiti po osnovu prodaje nekretnina, postrojenja i opreme (osnovnih sredstava) i nematerijalnih ulaganja dobiti po osnovu prodaje dugoročnih hartija od vrijednosti i učešća u kapitalu, dobiti od prodaje materijala, naplaćena otpisana potraživanja, viškovi, prihodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika, prihodi od smanjenja obaveza, prihodi od ukidanja dugoročnih rezervisanja, prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine, pozitivni efekti promjene poštene (fer) vrijednosti nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme, bioloških sredstava i zaliha do visine prethodno iskazanih rashoda za ta sredstva po osnovu vrijednosnog usklađivanja i ukidanja ispravki vrijednosti po osnovu vrijednosnog usklađivanja u skladu sa računovodstvenom politikom Društva.

3.5 Rashodi

Rashodi se priznaju u bilansu uspjeha po načelu uzročnosti prihoda i rashoda odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su nastali.

Poslovni rashodi

Poslovni rashodi obuhvataju troškove uslovljene stvaranjem prihoda od prodaje i uključuju nabavnu vrijednost prodate robe, troškove materijala, goriva i energije, bruto zarade, troškove amortizacije i usluge pružene od strane trećih lica. Poslovni rashodi obuhvataju i opšte troškove kao što su troškovi zakupa, marketinga, osiguranja, platnog prometa, poreza i ostali troškovi nastali u tekućem obračunskom periodu.

Finansijski rashodi

Finansijski rashodi obuhvataju rashode po osnovu kamata i kursnih razlika i ostale finansijske rashode. Rashodi kamate obuhvataju kamatu obračunatu na primljene kredite, koja se evidentira u bilansu uspjeha perioda na koji se odnose, a u skladu sa načelom uzročnosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2011. i 2010. godine

Ostali rashodi

U okviru ostalih rashoda iskazani su gubici po osnovu prodaje i rashodovanja nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalnih ulaganja, gubici po osnovu prodaje hartija od vrijednosti i učešća u kapitalu pravnih lica, gubici od prodaje materijala, manjkovi, rashodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika, rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja, rashodi po osnovu obezvrjeđenja imovine, negativni efekti vrijednosnih usklađivanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava, dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana, zaliha, hartija od vrijednosti i potraživanja u skladu sa računovodstvenom politikom Društva.

3.6 Osnovna sredstva

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti i gubitke uslijed obezvrjeđenja. Početno mjerenje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrijednosti ili po cijeni koštanja. Nabavna vrijednost uključuje izdatke direktno pripisive nabavljenom sredstvu.

Izdaci za nekretnine, postrojenja i opremu se priznaju kao sredstvo ako i samo ako je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom priticati u Društvo i ako se izdaci za to sredstvo mogu pouzdano mjeriti. Nabavke nekretnina, postrojenja i opreme tokom godine evidentirane su po nabavnoj vrijednosti koju čini faktura dobavljača uvećana za zavisne troškove nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Saglasno usvojenoj računovodstvenoj politici, na dan bilansa stanja, rukovodstvo Društva analizira vrijednosti po kojima je prikazana imovina Društva. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvrjeđeno, nadoknativ iznos te imovine se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvrjeđenja. Ukoliko je nadoknativni iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrijednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknativne vrijednosti, koju predstavlja vrijednost veća od neto prodajne vrijednosti i vrijednosti u upotrebi. Gubitak zbog obezvrjeđenja se priznaje u iznosu razlike, na teret rashoda.

S obzirom na to da je tokom posmatrane poslovne godine došlo do značajnih promjena u ekonomskom okruženju, u kojem Društvo posluje, a koje su negativno uticale na Društvo (velik porast cijena sirovina na svjetskom tržištu, trend pada prodaje, itd.), rukovodstvo Društva je u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 36-Obezvrjeđenje sredstava (MRS 36) izvršilo procjenu da li je došlo do gubitka zbog obezvrjeđenja sredstava.

Nakon sprovođenja analiza propisanih u MRS 36, zaključeno je da u posmatranom periodu nije došlo do obezvrjeđenja sredstava, odnosno do gubitka zbog obezvrjeđenja sredstava.

Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme se knjiže direktno u korist ostalih prihoda. Gubici po osnovu prodaje ili rashodovanja nekretnina, postrojenja i opreme terete ostale rashode.

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme obračunava se po proporcionalnom metodu primjenom amortizacionih stopa koje su određene tako da se nabavna vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme amortizuje u jednakim godišnjim iznosima u toku vijeka upotrebe. Amortizacija sredstava aktiviranih u toku godine se obračunava kada se sredstva stave u upotrebu, odnosno počev od narednog mjeseca od datuma nabavke na nabavnu vrijednost.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2011. i 2010. godine

3.6 Osnovna sredstva (nastavak)

Primjenjene stope amortizacije u tekućem i prethodnom obračunskom periodu su:

Opis	2011. %	Procijenjeni vijek trajanja u godinama	2010. %	Procijenjeni vijek trajanja u godinama
Građevinski objekti	1.15-10.00	10-87	1.15-10.00	10-87
Kompjuterska oprema	20	5	20	5
Motorna vozila	14.30	7	14.30	7
Industrijska i ostala oprema	14.28-33.30	3-7	14.28-33.30	3-7

Određivanje korisnog vijeka trajanja nekretnina, postrojenja i opreme se zasniva na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promjenama na koje utiče veliki broj ekonomskih ili industrijskih faktora. Adekvatnost određenog korisnog vijeka trajanja se prijeispituje na godišnjem nivou ili kada god postoji indikacija da je došlo do značajne promjene faktora koji su predstavljali osnov za određivanje korisnog vijeka trajanja.

3.7 Nematerijalna ulaganja i ulaganja u istraživanje i procjenjivanje mineralnih resursa

Nematerijalna ulaganja su odrediva nemonetarna sredstva bez fizičkog sadržaja koja služe za proizvodnju, isporuku roba i usluga, za iznajmljivanje drugim licima ili se koriste u administrativne svrhe. Nematerijalnu imovinu Društva čine ulaganja u koncesiona prava.

Imovinu za istraživanje i procjenu (MSFI 6) čine izdaci za istraživanje i procjenu mineralnih bogatstava (rude) koje Društvo priznaje kao imovinu.

Nematerijalna ulaganja i ulaganja u istraživanje i procjenjivanje mineralnih resursa početno se mjere po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja. Naknadna mjerenja se vrše po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za trošak amortizacije i eventualne gubitke od umanjenja vrijednosti. Rashodi kamata tokom perioda finansiranja nematerijalnog ulaganja se ne kapitaliziraju.

Godišnja amortizacija nematerijalnih ulaganja i ulaganja u istraživanje i procjenu mineralnih resursa utvrđuje se na osnovu odnosa između eksploatacane rude i procijenjenih rezervi, kako je definisano zakonskim propisima u ovoj oblasti.

3.8 Zalihe

Vrijednost zaliha materijala, rezervnih delova, nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda evidentiraju se po planskim cijenama. Na kraju obračunskog perioda vrši se svođenje planskih na stvarnu cijenu koštanja alokacijom odstupanja, izračunatoj na prosječnoj osnovi, između utrošenih i realizovanih proizvoda i zaliha na stanju na kraju obračunskog perioda. Obračun izlaza zaliha gotovih proizvoda vrši se po metodi prosječne ponderisane prodajne cijene.

Zalihe potrošnih materija, rezervnih dijelova, alata i inventara se iskazuju po cijeni koštanja (nabavnoj) ili po neto prodajnoj vrijednosti u zavisnosti od toga koja je niža. Nabavna vrijednost uključuje vrijednost po fakturi dobavljača, transportne i zavisne troškove. Neto prodajna vrijednost je cijena po kojoj zalihe mogu biti prodate u normalnim uslovima poslovanja nakon umanjenja cijene za troškove prodaje.

Zalihe potrošnih materija, rezervnih dijelova, alata i inventara se otpisuju 100% prilikom izdavanja u upotrebu.

Terećenjem ostalih rashoda vrši se ispravka vrijednosti zaliha u slučajevima kada se ocijeni da je potrebno svesti vrijednost zaliha na njihovu neto prodajnu vrijednost. Oštećene zalihe i zalihe koje po kvalitetu ne odgovaraju standardima se u potpunosti otpisuju. Ispravka vrijednosti - obezvrijeđenje zaliha vrši se za materijal i rezervne delove koji su bez promjena duže od 1 godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2011. i 2010. godine

3.9 Naknade zaposlenima

Kratkoročne beneficije zaposlenih - porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srpskoj, Društvo je obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih u iznosima koji se obračunavaju primjenom zakonom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Doprinosi na teret zaposlenih knjiže se na teret troškova u periodu na koji se odnose.

Dugoročne beneficije zaposlenih - obaveze po osnovu otpremnina

U skladu sa Opštim kolektivnim ugovorom o radu, Društvo je u obavezi da isplati otpremnine prilikom odlaska u penziju u visini 3 neto mjesečne zarade koju je zaposleni ostvario u mjesecu koji prethodi mjesecu u kome se isplaćuje otpremnina, a koja pri tom ne može biti manja od 3 prosječne mjesečne neto zarade isplaćene u Republici Srpskoj u mjesecu koji prethodi mjesecu u kome se isplaćuje otpremnina.

Obračun i iskazivanje dugoročnih obaveza po osnovu otpremnina nije izvršeno korišćenjem metoda sadašnje vrijednosti budućih očekivanih isplata, na osnovu obračuna aktuaru. Društvo ne vrši ovaj obračun kako bi se izbjegli troškovi plaćanja aktuarskih stručnjaka u svrhe ovakvog usklađivanja sa MRS 19 koji bi bili mnogo veći od efekata koji bi se time postigli. Budući da se radi o dugoročnim naknadama zaposlenima, a ne o naknadama nakon prestanka radnog odnosa, aktuarski dobiti i gubici, kao i troškovi prethodne službe, minuli rad, priznaju se u cjelini u periodu u kome nastanu. Društvo nema dodatnih obaveza za naknade zaposlenima po ovom osnovu.

Kratkoročna, plaćena odsustva

Akumulirana plaćena odsustva mogu da se prenose i koriste u narednim periodima, ukoliko u tekućem periodu nisu iskorišćena u potpunosti. Očekivani troškovi plaćenih odsustava se priznaju u iznosu kumuliranih neiskorišćenih prava na dan bilansa, za koje se očekuje da će biti iskorišćeni u narednom periodu. U slučaju neakumuliranog plaćenog odsustva, obaveza ili trošak se ne priznaju do momenta kada se odsustvo iskoristi.

Prema procjeni rukovodstva Društva, iznos kratkoročnih plaćenih odsustava na dan 31. decembra 2011. godine nije materijalno značajan i shodno tome, Društvo nije izvršilo ukalkulisavanje navedenih obaveza na dan bilansa stanja.

3.10 Rezervisanja

Rezervisanje se priznaje u bilansu stanja u momentu kada Društvo ima pravnu ili stvarnu obavezu nastalu kao rezultat prošlih događaja i kada je verovatno da će podmirenje obaveze zahtijevati odliv sredstava s ekonomskim koristima.

3.11 Kapital

Kapital Društva obuhvata osnovni kapital po osnovu udijela osnivača, rezerve, revalorizacione rezerve i akumulirani rezultat.

Kapital Društva obrazovan je iz uloženi sredstava osnivača Društva u novčanom obliku. Osnivač ne može povlačiti sredstva uložena u osnovni kapital Društva.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2011. i 2010. godine

3.12 Upravljanje rizikom kapitala

Društvo se oprijedjelo za finansijski koncept kapitala i njegovo očuvanje prema kome je kapital definisan na osnovu nominalnih novčanih jedinica.

Cilj upravljanja kapitalom je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi sa svojim poslovanjem u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti, kako bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala.

Društvo prati kapital na osnovu koeficijenta zaduženosti, koji se izračunava kao odnos neto dugovanja Društva i njegovog ukupnog kapitala.

Na dan 31. decembra 2011. i 2010. godine, koeficijent zaduženosti Društva bio je kao što slijedi:

	U Konvertibilnim markama	
	2011.	2010.
Obaveze po osnovu kredita – ukupno	585,264	695,466
Minus: Gotovinski ekvivalenti i gotovina	64,410	35,713
Neto dugovanje	520,854	659,753
Kapital – ukupno	656,637	640,757
Koeficijent zaduženosti	79,32%	102,96%

* Neto dugovanje se dobija kada se ukupne obaveze po kreditima (uključujući kratkoročne i dugoročne, kao što je prikazano u bilansu stanja) umanje za gotovinske ekvivalente i gotovinu.

** Ukupan kapital :klasa 3

3.13 Porez na dobit

Tekući porez

Dana 20. septembra 2006. godine usvojen je novi Zakon o porezu na dobit ("Službeni glasnik RS", broj 91/06) koji se primjenjuje od 1. januara 2007. godine. Prema novom Zakonu, oporezivi dobitak prikazan u poreskom bilansu uključuje dobitak prikazan u zvaničnom bilansu uspjeha korigovan za stalne razlike definisane poreskim propisima Republike Srpske.

Poreski obveznik procjenjuje godišnji i mjesečni iznos akontacije poreza na dobit. Tekući porez na dobit predstavlja iznos obračunat primjenom propisane poreske stope od 10% na osnovicu koju predstavlja oporeziva dobit. Oporeziva dobit se utvrđuje u poreskom bilansu kao dobit prije oporezivanja iskazana u bilansu uspjeha, nakon usklađivanja prihoda i rashoda na način propisan poreskim zakonodavstvom Republike Srpske. Iznos ovako utvrđenog poreza i iskazanog u poreskoj prijavi se umanjuje po osnovu poreskih kredita. Novi poreski propisi Republike Srpske poznaju i privremene razlike koje se priznaju kao razgraničena potraživanja i razgraničene obaveze po osnovu poreza na dobit.

Poresko zakonodavstvo Republike Srpske ne predviđa da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu, izuzev onih iz kojih proizilaze kapitalni gubici i dobiti, mogu se iskoristiti za umanjene dobiti utvrđene u poreskom bilansu budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2011. i 2010. godine

Odloženi porez

Odloženi poreski efekti obračunavaju se za sve privremene razlike između poreske osnove sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti utvrđene u skladu sa propisima o računovodstvu Republike Srpske. Važeće poreske stope na dan bilansa stanja ili poreske stope koje su nakon tog dana stupile na snagu, koriste se za utvrđivanje odloženog poreza. Odložene poreske obaveze priznaju se u cjelini za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva priznaju se za sve odbitne privremene razlike, kao i po osnovu poreskih gubitaka i poreskih kredita koji se mogu prenijeti u naredne fiskalne periode do stepena do kojeg je izvjesno da će postojati oporeziva dobit po osnovu koje se prenijeti poreski gubitak i poreski krediti mogu iskoristiti.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto dobit perioda, izuzev iznosa odloženih poreza koji je nastao po osnovu revalorizacije nekretnina, postrojenja i opreme, kao i ulaganja u akcije pravnih lica i banaka, a koji se evidentira preko revalorizacionih rezervi.

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata predstavljaju plaćanja prema važećim republičkim i opštinskim propisima radi finansiranja raznih komunalnih i republičkih potreba. Ovi porezi i doprinosi se evidentiraju u okviru ostalih poslovnih rashoda.

Porez na dodanu vrijednost

Zakonom o porezu na dodanu vrijednost ('Službeni list BiH", broj 9/05 i 35/05.) uvedena je obaveza i regulisan je sistem plaćanja poreza na dodanu vrijednost (PDV) na teritoriji Bosne i Hercegovine, počevši od 1. januara 2006. godine, čime je zamijenjen dosadašnji sistem oporezivanja primjenom poreza na promet proizvoda i usluga.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2011. i 2010. godine

4. PRIHODI

Ukupne prihode u toku godine, čine:

	U konvertibilnim marakama	
	2011.	2010.
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu	71,252	14,641
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na stranom tržištu	373,406	435,265
Povećanja vrijednosti zaliha učinaka (neto)	37,056	(81,955)
Ostali poslovni prihodi	220	215
Dobici po osnovu prodaje dugoročnih HOV	48,666	-
Prihodi od kamata	21	65
	<hr/>	<hr/>
Ukupno 31.decembra	530,621	368,231
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

5. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	U konvertibilnim markama	
	2011.	2010.
Bruto zarade i naknade zarada	108,214	83,040
Ostale naknade i pomoć zaposlenima	56,765	20,910
	<hr/>	<hr/>
Ukupno 31.decembra	164,979	103,950
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

6. OSTALI POSLOVNI RASHODI

	U konvertibilnim markama	
	2011.	2010.
Troškovi ostalog režijskog materijala	20,926	7,501
Troškovi goriva i emergije	38,202	36,720
Troškovi amortizacije	79,293	81,661
Troškovi rezervisanja	81,670	-
Troškovi proizvodnih usluga	43,335	26,008
Nematerijalni troškovi	33,277	35,174
Troškovi poreza	16,029	17,787
Otpis obrtnih sredstava osim učinaka	25,632	-
Gubici po osnovu prodaje materijala	-	10,003
Rashodi kamata	3,348	28,570
Ostali finansijski rashodi	-	1,815
	<hr/>	<hr/>
Ukupno 31.decembra	341,712	245,239
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Troškovi proizvodnih usluga obuhvataju: troškove transportnih usluga (32,044 KM), troškove usluga održavanja (6,718 KM) i troškove zakupnina (4,573 KM).

Nematerijalni troškovi obuhvataju: troškove neproizvodnih usluga (18,073 KM), troškove reprezentacije (6,065 KM), troškove platnog prometa (3,779 KM), troškove članarina (200 KM), troškove premija osiguranja (252) i ostale nematerijalne troškove (4,908 KM).

Troškove otpisa obrtnih sredstava čine troškovi direktnog otpisa nenaplativih potraživanja od kupaca (10,447 KM) i troškovi po osnovu ispravke vrijednosti potraživanja od kupaca (15,185 KM).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2011. i 2010. godine

6. OSTALI POSLOVNI RASHODI (NASTAVAK)

Troškovi rezervisanja (81,670 KM) predstavljaju sadašnju vrijednost sredstava po osnovu sudske tužbe od 120,000 KM koja se vodi protiv Društva za nastalu štetu na porodičnoj kući zbog posljedica klizišta na lokalitetu rudnika.

7. OSNOVNA SREDSTVA I NEMATERIJALNA ULAGANJA

Osnovna sredstva i nematerijalna ulaganja, kao i promjene na ovoj imovini u toku 2011. godine, prikazane su kako slijedi:

	U konvertibilnim marakama			
	Gradevinski objekti i zemljište	Oprema	Ukupno	Nematerijalna ulaganja
Nabavna vrijednost				
Stanje 1. januara 2011. godine	1,360,061	1,565,452	2,925,513	146,419
Povećanja u toku godine-nabavka	-	-	-	-
Smanjenje u toku godine	-	-	-	-
31. decembra 2011. godine	1,360,061	1,565,452	2,925,513	146,419
Kumulirana ispravka vrijednosti				
Stanje 1. januara 2011. godine	228,116	1,406,789	1,634,905	97,715
Amortizacija za 2011. godinu	27,817	44,263	72,080	7,214
Smanjenje u toku godine	-	-	-	-
Stanje 31. dec. 2011. godine	255,933	1,451,052	1,706,985	104,929
Neotpisana vrijednost				
31. dec. 2011. godine	1,104,128	114,400	1,218,528	41,490
Neotpisana vrijednost				
31. decembra 2010. godine	1,131,945	158,664	1,290,610	48,703

Zemljište iz vanbilansne evidencije, u vrijednosti od 520,058 KM, je prema Diobnom bilansu sa Rudnicima Ljubija pripalo Društvu ali je ovo pravo duže vrijeme osporavano od Strane Rudnika Ljubija. Na osnovu Rješenja Osnovnog suda u Prijedoru broj DN-690/05-P od 26. avgusta 2005. godine Društvo je izvršilo uknjižbu svojinskih prava nad zemljištem na što je od strane Rudnika Ljubija uložena žalba Osnovnom sudu u Prijedoru. Evidencija zemljišta je vanbilansna sa izuzetkom dijela zemljišta koje nije bilo predmet diobnog bilansa.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2011. i 2010. godine

8. IMOVINA ZA ISTRAŽIVANJE I PROCJENU (NEMATERIJALNA ULAGANJA)

Imovina za istraživanje i procjenu na dan 31. decembra 2011. godine iznosi 41,490 KM (48,703 KM – 31. decembra 2010. godine). Većina ovog iznosa se odnosi na geološke mape (karte) i projekte koje je izradila firma Geoprofesional iz Beograda, a radi se o ulaganjima koja su nastala u ranijem periodu.

Prema MSFI 6, ova vrsta ulaganja se tretira kao posebna stalna imovina pod nazivom 'Imovina za istraživanje i procjenu' ali kako u Kontnom okviru RS ne postoji odgovarajuća pozicija za iskazivanje ove vrste ulaganja, Društvo ih vodi na kontu Nematerijalnih ulaganja.

9. ZALIHE

Zalihe čine:

	U konvertibilnim marakama	
	2011.	2010.
Materijal	15,997	1,813
Gotovi proizvodi	175,117	138,060
Stanje 31. decembra	191,114	139,873

Materijal se najvećim dijelom odnosi na materijal za proizvodnju, sitan inventar, autogume i rezervne dijelove na skladištu.

Gotov proizvod Društva je sirova glina koja se skladišti na depou na površinskom kopu rudnika a razvrstava se prema kvalitetu. Vrijednost zaliha gotovih proizvoda je precjenjena na osnovu ponderisane prodajne cijene.

10. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU PRODAJE I DATI AVANSI

Potraživanja po osnovu prodaje na dan 31. decembra. 2011. godine obuhvataju:

	U konvertibilnim marakama	
	2011.	2010.
Potraživanja od kupaca povezanih pravnih lica	40,101	16,904
Potraživanja od kupaca u zemlji	-	22,954
Potraživanja od kupaca u inostranstvu	119,803	119,410
Dati avansi	-	2,678
Stanje 31. decembra	159.904	161,946

Potraživanja od kupaca povezanih pravnih lica se odnosi na potraživanje za uslužne radove od društva "Bentonit" a.d. Šipovo (40,101 KM).

Najveća potraživanja od kupaca u inostranstvu su potraživanja od društva "Toza Marković" iz Kikinde (88,175 KM), "Polet" N.Bečej (23,669 KM), "Keramika Modus", Vojnić (2,418 KM) i "NS Energo" Novi Sad (5,525 KM).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2011. i 2010. godine

11. OSTALA TEKUĆA POTRAŽIVANJA I AVR

Ostala tekuća potraživanja na dan 31. decembra 2011. godine obuhvataju:

	U konvertibilnim marakama	
	2011.	2010.
Potraživanja od državnih organa za carine	21,977	21,977
Kratkoročni finansijski plasmani	-	27,346
Potraživanja za preplaćeni PDV	591	2,994
AVR	-	5,375
Stanje 31.decembra	22.568	57,692

Potraživanja od državnih organa se odnose na više plaćene carine na privremeni uvoz opreme za eksploataciju rude. Oprema je korištena 10 godina a greška u obračunu carine je uočena tek 2008. godine prilikom povrata opreme vlasniku.

12. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju obuhvataju:

	U konvertibilnim marakama	
	2011.	2010.
Žiro i tekući račun	60,286	35,566
Blagajna	260	96
Devizni račun	3,864	51
Stanje 31.decembra	64,410	35,713

Sredstva na žiro računima su deponovana kod: “Nove banke” AD Bijeljina, filijala Prijedor i “Volksbank” a.d., filijala Prijedor.

Devizni račun se vodi kod “Nove banke” AD, Bijeljina, filijala Prijedor.

13. KAPITAL I REZERVE

(a) Akcijski kapital

Vrijednost kapitala Društva, koji je privatizovan, iznosio je 1,436,413 KM od čega je 10% državnog kapitala ustupljeno Fondu penzijskog i invalidskog osiguranja i 5 % Fondu za restituciju dok je 30% državnog kapitala 03. decembra 2001. godine privatizovano putem licitacije. Prema Obavještenju Direkcije za privatizaciju Republike Srpske od 03. decembra 2001. godine, br. CP-475-5 DP799, licitacijom je prodano 30 % osnovnog kapitala Društva, a kupac je bio Andrej Gartner iz Teslića.

Adam Vitarigov je dana 02. februara 2005. godine objavio Javnu ponudu za preuzimanje akcija Društva. Ponudu su prihvatila dva akcionara, čime je Adam Vitarigov stekao udio od 62.1825% u akcijskom kapitalu Društva.

Rješenjem Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske br. 01-UP-031-830/06 od 16. marta 2006. godine, odobren je zahtjev Nemetala a.d. Prijedor za smanjenje osnovnog kapitala radi pokrića gubitka iskazanog u finansijskim izvještajima za 2004. godinu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2011. i 2010. godine

(a) Akcijski kapital (nastavak)

Na osnovu ovog akta smanjen je osnovni kapital Društva sa 1,436,413 KM na 803,927 KM, a ovo smanjenje je uknjiženo u Centralni registar HOV i u registar Osnovnog suda u Banja Luci Rješenjem broj 071-REG-06-000840 od 28. aprila 2006. godine.

Akcionari sa najvećim učešćem u kapitalu akcionarskog društva "Nemetali" Prijedor:

AKCIONARI	Procenat učešća %	Broj akcija 31.12.2011.
Vitarigov Adam, Češka Republika	62.18	499,902
Fond PIO, Banja Luka	10.00	80,393
Askhabov Rizvan	5.00	40,325
ZIF "BLB-Profit" a.d., Banja Luka	7.23	58,085
ZIF "Polara invest fond" a.d., Banja Luka	7.23	58,085
ZIF "Bors invest fond" a.d. Banja Luka	1.45	11,617
Ostalo - građani	6.91	55,520
Ukupno:	100.00	803,927

(b) Statutarne i druge rezerve

Društvo na dan 31. decembra 2011. godine nema statutarne rezervi a rezerve koje su postojale u 2006. godini su iskorištene za pokriće gubitaka iz ranijeg perioda.

(c) Dobitak

Neraspoređeni dobitak na dan 31. decembra 2011. godine iznosi 23,858 KM (na dan 31. decembra 2010. godine – 14,509 KM). Akumulirani dobitak koji je postojao u 2010 raspoređen je na pokriće gubitka ranijeg perioda.

(d) Gubitak

Nepokriveni gubitak iz ranijih godina na dan 31. decembra 2011. godine iznosi 171,150 KM (na dan 31. decembra 2010. godine – 177,679 KM). Akumulirani dobitak iz 2010. godine je u tekućoj godini korigovan za odložena poreska sredstva od 7,980 KM i djelom pokriven dobitkom ostvarenim u 2010. godini u iznosu od 14,509 KM.

14. OBAVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA

Obaveze prema dobavljačima čine:

	U konvertibilnim marakama	
	2011.	2010.
Dobavljači u zemlji	34,589	48,011
Dobavljači u inostranstvu	88,041	88,041
Stanje 31.decembra	122,630	136,052

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2011. i 2010. godine

14. OBAVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA (NASTAVAK)

Najveće pojedinačne obaveze prema dobavljačima u zemlji odnose se na: "BBB Šipovo" d.o.o. u iznosu od 8,828 KM, "Zajednička advokatska kancelarija ", Prijedor od 6,528 KM , "Žitopromet " a.d., Prijedor 5,610 KM i "Sfera " doo Banja Luka u iznosu od 4,200 KM.

Ukupne obaveze Društva prema ino-dobavljačima od 88,041 KM na dan bilansa stanja odnose se na povezano lice ENERGY FUND GROUP, Češka Republika. Radi se o obavezama nastalim po osnovu Ugovora br. 070602/01 od 07. juna 2002. godine o zakupu 5 kamiona.

15. OBAVEZE ZA PRIMLJENE AVANSE OD KUPACA

Obaveze po osnovu primljenih avansa na dan 31.decembra 2011. godine iznose 131,998 KM (na dan 31. decembra 2010. godine - 131,998 KM). Ova obaveza se odnosi na avans uplaćen od strane ENERGY FUND GROUP LLC, Češka u iznosu od 131,998 KM po osnovu kupoprodajnog ugovora br. 3-06/02 od 07. juna 2002. godine. Sa kupcem je izvršeno usklađivanje salda.

16. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE

Kratkoročne finansijske obaveze obuhvataju:

	U konvertibilnim marakama	
	<u>2011.</u>	<u>2010.</u>
Kratkoročni kredit	-	12,940
Tekući dio obaveza po dugoročnim obavezama	-	61,830
Ostale finansijske obaveze	<u>585,265</u>	<u>605,265</u>
Stanje 31. decembra	<u>585,265</u>	<u>680,035</u>

Ostale finansijske obaveze predstavljaju kratkoročnu finansijsku pozajmicu primljenu po ugovoru zaključenom sa od većinskim vlasnikom Društva.

17. OSTALE TEKUĆE OBAVEZE I PVR

Ostale tekuće obaveze i PVR obuhvataju:

	U konvertibilnim marakama	
	<u>2011.</u>	<u>2010.</u>
Obaveze za neto zarade i naknade zarada	48,396	48,483
Obaveze za poreze i doprinose na zarade i naknade zarada	31,665	31,068
Obaveze za poreze, carine i druge dažbine	17,706	29,584
Ostale obaveze i PVR	21,977	26,571
Obaveza za porez na dobit	<u>72</u>	<u>2,538</u>
Stanje 31.decembra	<u>119,744</u>	<u>135,706</u>

Obaveze za neto zarade, poreze i doprinose na zarade iskazane na dan 31. decembra 2011. godine u najvećoj mjeri se odnose na obaveze za neto zarade iz ranijeg perioda (71,940 KM).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2011. i 2010. godine

18. INTERNI ODNOSI

	U Konvertibilnim markama	
	<u>31. 12.2011.</u>	<u>31. 12.2010.</u>
OBAVEZE		
‘Energy Fund Group’, Češka Republika		
<i>Obaveze prema dobavljačima</i>	88,041	88,041
<i>Obaveze za primljene avanse</i>	131,998	131,998
<i>Većinski vlasnik</i>		
<i>Ostale finansijske obaveze</i>	<u>585,265</u>	<u>670,265</u>
<i>Obaveze prema povezanim licima, neto</i>	<u><u>805,304</u></u>	<u><u>825,305</u></u>
PRIHODI		
<i>Prihodi od prodaje proizvoda i usluga</i>		
<i>‘Bentonit’ a.d., Šipovo</i>	40,101	4,500
<i>Prihodi, neto</i>	<u><u>40,101</u></u>	<u><u>4,500</u></u>

Transakcije sa povezanim licima se zasnivaju na uslovima koji se ugovaraju i sa ostalim pravnim licima.

19. POTENCIJALNE OBAVEZE

Na dan 31. decembra 2011. godine Društvo, prema tvrdnji rukovodstva, izvjesan broj sudskih sporova se vodi protiv Društva, kao i onih koje Društvo vodi protiv drugih lica. Iako je veći dio sporova, u kojima je Društvo tužena strana, prema procjeni pravnika Društva neosnovan ili je njihov ishod neizvjestan, ipak postoji određeni broj sporova po kojima je izvjesno da će Društvo imati izdatke. Rukovodstvo je na dan 31. decembra 2011. godine izvršilo procjenu izdataka po osnovu njnajvažnijeg sudskog spora koje se vodi protiv Društva i obračun potrebnih rezervisanja u iznosu od 81,670 KM za gubitake koji bi po tom osnovu mogli nastati., što je skladu sa MRS 37 „Rezerviranja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva“.

20. PORESKI RIZICI

Republika Srpska i Bosna i Hercegovina trenutno imaju više zakona koji regulišu razne poreze uvedene od strane nadležnih organa. Porezi koji se plaćaju uključuju PDV, porez na dobit i poreze na plate, zajedno sa drugim porezima. Za razliku od razvijenijih tržišnih privreda zakoni kojima se regulišu ovi porezi nisu bili primjenjivani duže vrijeme, te ne postoji dugogodišnja praksa primjene, a sa druge strane propisi kojima se vrši implementacija ovih zakona često su nejasni ili ne postoje. Iz ovog razloga, često se javljaju razlike u mišljenju među državnim ministarstvima i organizacijama u vezi sa pravnom interpretacijom zakonskih odredbi što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa. Poreske prijave su predmet kontrola i pregleda od strane više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje jako strogih kazni i zateznih kamata.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2011. i 2010. godine

20. PORESKI RIZICI (NASTAVAK)

Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Društva mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. To može dovesti do osporavanja transakcija od strane poreskih vlasti i Društvu može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata.

U skladu sa Zakonom o poreskoj upravi Republike Srpske, period zastarjelosti poreske obaveze je 5 godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od 5 godina od trenutka kada je obaveza nastala. Ove činjenice utiču na značajan poreski rizik u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

Bnja Luka, 31. decembra 2011. godine